

29. oktober 2020, justeret 11. december 2020 ift. Styregruppemødereferat 16. november 2020.

Projektbeskrivelse vedr. pilotprojekt om:

”Håndtering af følelsesmæssige belastninger”

Præster oplever i højere grad end andre grupper på arbejdsmarked en arbejdsrelateret følelsesmæssig belastning. Denne belastning stiger med højere anciennitet i embedet. Samtidig oplever ansatte i folkekirken jævnligt ikke at have den nødvendige uddannelse, viden, støtte og opbakning til at håndtere de følelsesmæssige krav til arbejdet som præst.

Med dette projekt etableres og afprøves derfor en tilgang til vidensdeling og sparring vedr. arbejdsrelaterede følelsesmæssige belastninger for mere erfarne præster, og samtidig afklares det, hvilken model der bedst egner sig til at blive bredt implementeret i folkekirken for at afhjælpe udfordringen.

1. Indledning

Styregruppen for paraplyprojektet vedrørende præsters psykiske arbejdsmiljø blev nedsat i 2018 i forbindelse med en bevilling fra omprioriteringspuljen med det formål at styrke præsternes psykiske arbejdsmiljø gennem en række pilotforsøg. Pilotforsøgene skal tage hånd om de mest typiske trivselsmæssige udfordringer, som præsterne oplever ligesom forsøgene være med til at teste forskellige metoder og tilgange til at imødegå udfordringerne.

Der blev af omprioriteringspuljen bevilget i alt 3 mio. kr. til projektet over en 3-årig periode fra 2018-2020. Denne projektperiode er af sekretariatet søgt forlænget til udgangen af 2022.

De mest typiske trivselsmæssige udfordringer, som præsterne oplever, er identificeret som:

- Grænseløst arbejde
- Følelsesmæssige belastninger
- Kompleks organisationsstruktur
- Konflikter
- Stress/udbrændthed
- Chikane/mobning

Flere af udfordringerne arbejdes der med i de to andre pilotprojekter, som styregruppen har igangsat. Det ene projekt omhandler det fælles stiftsprojekt, hvor Viborg, Ribe, København og Roskilde stifter arbejder sammen om projekt: ”Sygefravær, uddannelse og indsatser”. Det andet projekt omhandler trivselsprojektet for præster med titlen ”God arbejdslyst” v. sognepræst Line Nilsson, hvor der, gennem etablering af præsteteams, arbejdes med at udvikle en værktøjskasse, som giver præsterne mulighed for at forebygge arbejdsbetinget psykiske overbelastninger som stress og konflikter.

Styregruppen ønsker med dette nye projekt at igangsætte et pilotprojekt, som specifikt tager hånd om udfordringen ”Håndtering af følelsesmæssige belastninger”.

29. oktober 2020, justeret 11. december 2020 ift. Styregruppemødereferat 16. november 2020.

Styregruppens sekretariat har i samarbejde med FUV gennemgået en workshop med henblik på at identificere de aktiviteter og processer, der skal til for at gennemføre pilotprojektet om "Håndtering af følelsesmæssige belastninger".

2. Projektets formål

Formålet med at igangsætte et pilotprojekt om "Håndtering af følelsesmæssige belastninger" er:

- at etablere og afprøve en tilgang til vidensdeling og sparring vedrørende arbejdsrelaterede følelsesmæssige belastninger for mere erfarne præster,
- samt afklare en hensigtsmæssig model, som efterfølgende er egnet til at blive bredt implementeret i folkekirken.

3. Projektets målgruppe

Målgruppen for pilotprojektet er et antal erfarne præster med en vis anciennitet, udvalgt ud fra en opmærksomhed på geografi, køn og anciennitet

Den primære målgruppe, som indsatsen i projektet retter sig direkte imod, er således:

- Præster med en vis anciennitet.

De sekundære målgrupper, som vil blive påvirket indirekte og/eller inddraget i pilotprojektet på forskellige måder er:

- Provster
- Biskopper
- Stifter
- Kirkeministeriet
- Folkekirken Arbejdsmiljøråd (FAR)
- Folkekirken Uddannelses- og Videnscenter (FUV)
- Menighedsråd

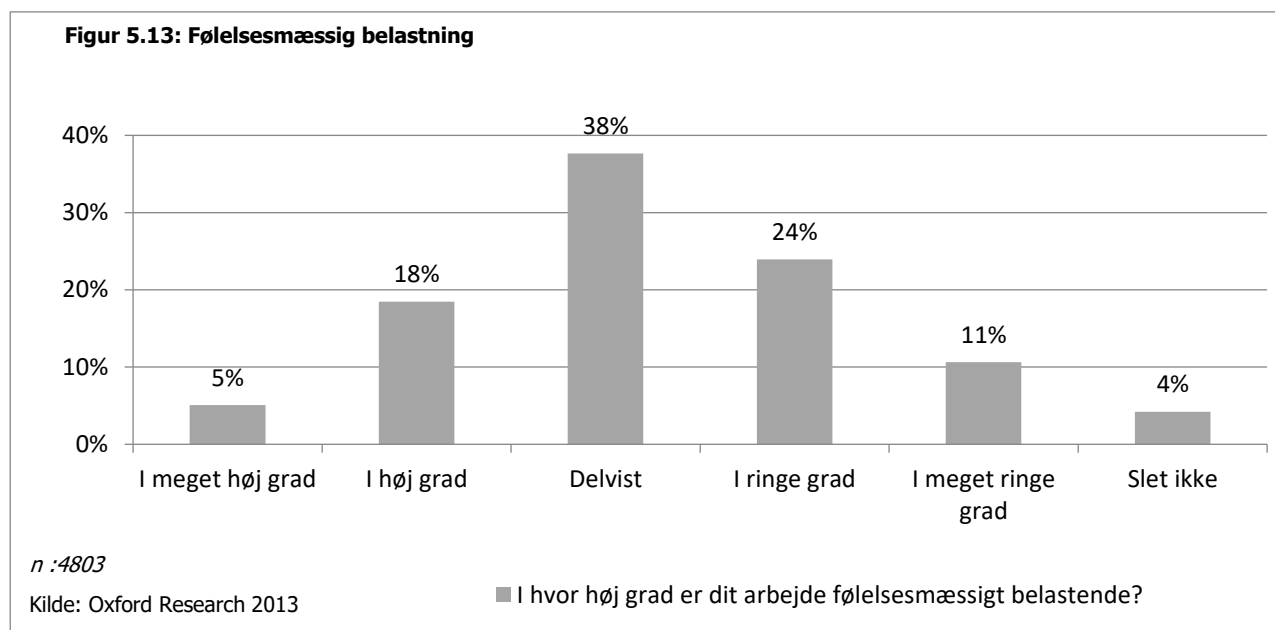
4. Baggrund/problemfelt for projektet

Folkekirken er kendetegnet ved at være en arbejdsplads, hvor man arbejder med mennesker og menneskers liv, hvilket medfører, at de følelsesmæssige krav automatisk er høje.

Undersøgelsen af det psykiske arbejdsmiljø i folkekirken fra 2012 viste i lighed med arbejdsmiljøundersøgelsen fra 2002, at ansatte i folkekirken oplever en højere grad af følelsesmæssig belastning sammenlignet med gennemsnittet for lønmodtagere. Således svarede 60 % i meget høj grad, i høj grad eller delvist, at de oplever følelsesmæssig belastning i folkekirken sammenlignet med 52 % blandt danske lønmodtagere generelt.¹

¹ <http://www.arbejdsmiljoforskning.dk/upload/TreDk2/EMOD4.png>

29. oktober 2020, justeret 11. december 2020 ift. Styregruppemødereferat 16. november 2020.

Der er imidlertid store forskelle inden for medarbejdergrupperne i folkekirken, idet det klart fremgik, at den følelsesmæssige belastning oftest oplevedes af præsterne. Lige knap halvdelen (48 %) af præsterne oplevede i meget høj grad eller høj grad, at deres arbejde var følelsesmæssigt belastende jf. nedenstående tabel:

Tabel 5.5: I hvor høj grad er dit arbejde følelsesmæssigt belastende?

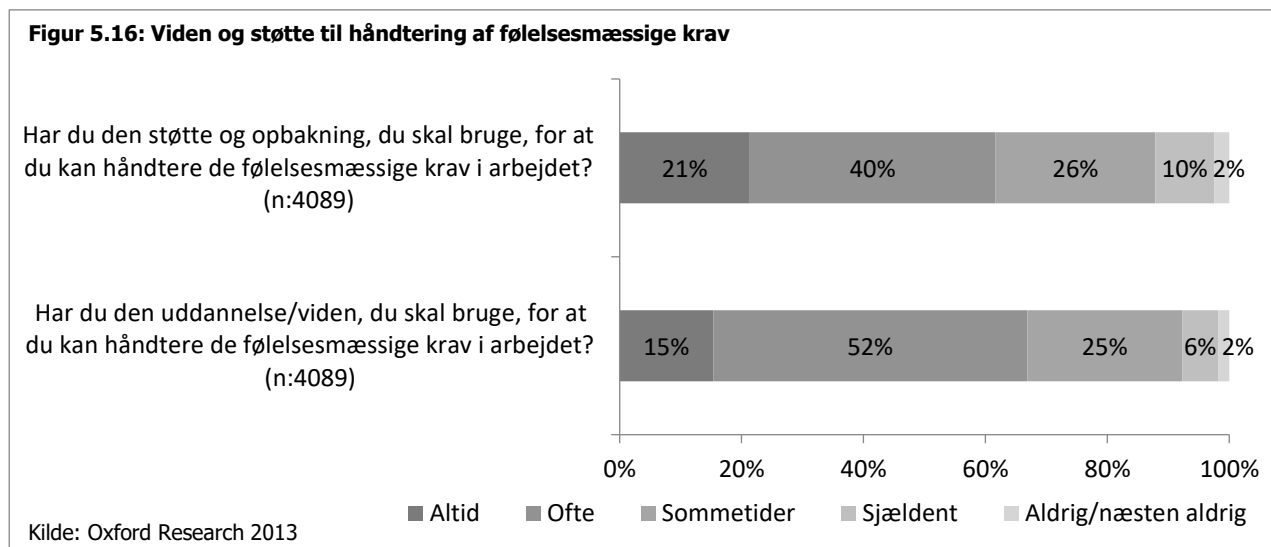
	I meget høj grad	I høj grad	Delvist	I ringe grad	I meget ringe grad	Slet ikke	I alt
Præster	11 %	37 %	41 %	9 %	2 %	1 %	100 %
Kirkefunktionærer inde i kirkens lokaler	4 %	11 %	36 %	29 %	15 %	5 %	100 %
Ansatte på kirkegårdene	3 %	14 %	39 %	28 %	12 %	5 %	100 %
Andet	1 %	4 %	26 %	39 %	19 %	11 %	100 %
Ansatte i alt	5 %	19 %	38 %	24 %	11 %	4 %	100 %

Man kan med rette anføre, at følelsesmæssige krav ikke er overraskende og et forventeligt vilkår ved arbejdet i folkekirken, og at særligt præstegerningen helt åbenlyst er underlagt dette arbejdsvilkår.

I og med at de følelsesmæssige krav er et arbejdsvilkår, bliver det mere interessant, om medarbejderne oplever at have de fornødne kompetencer og støtte til at løse de opgaver, som ligger i arbejdet.

I arbejdsmiljøundersøgelsen blev ansatte i folkekirken således spurgt til, både hvorvidt de oplevede at have den nødvendige viden og den nødvendige støtte til håndtering af de følelsesmæssige krav i arbejdet.

29. oktober 2020, justeret 11. december 2020 ift. Styregruppemødereferat 16. november 2020.

Generelt svarede hovedparten, at de oplevede at have såvel den nødvendige viden som den nødvendige støtte og opbakning, som det ses af ovenstående figur. Andelen, som oplevede at have den nødvendige uddannelse og viden, var dog større end andelen af medarbejdere, som oplevede at have den støtte og opbakning, som de havde brug for. I undersøgelsen konkluderes det, at dette tal var en forventning, man måtte have på baggrund af de ledelsesmæssige forhold i folkekirken. Fordelingen blandt medarbejdergrupperne er nogenlunde ens på dette punkt.

De følelsesmæssige belastninger stiger med erfaringen

Der har været en udbredt antagelse om, at den følelsesmæssige belastning er størst for nye i jobbet, hvilket også er blevet understøttet af udviklingen af diverse mentorordninger for nyansatte – herunder f.eks. i Ny præst. Vel vidende at en mentorordning omhandler meget andet, så ligger der også her i en vejledning og støtte i forhold til arbejdets udfordrende funktioner.

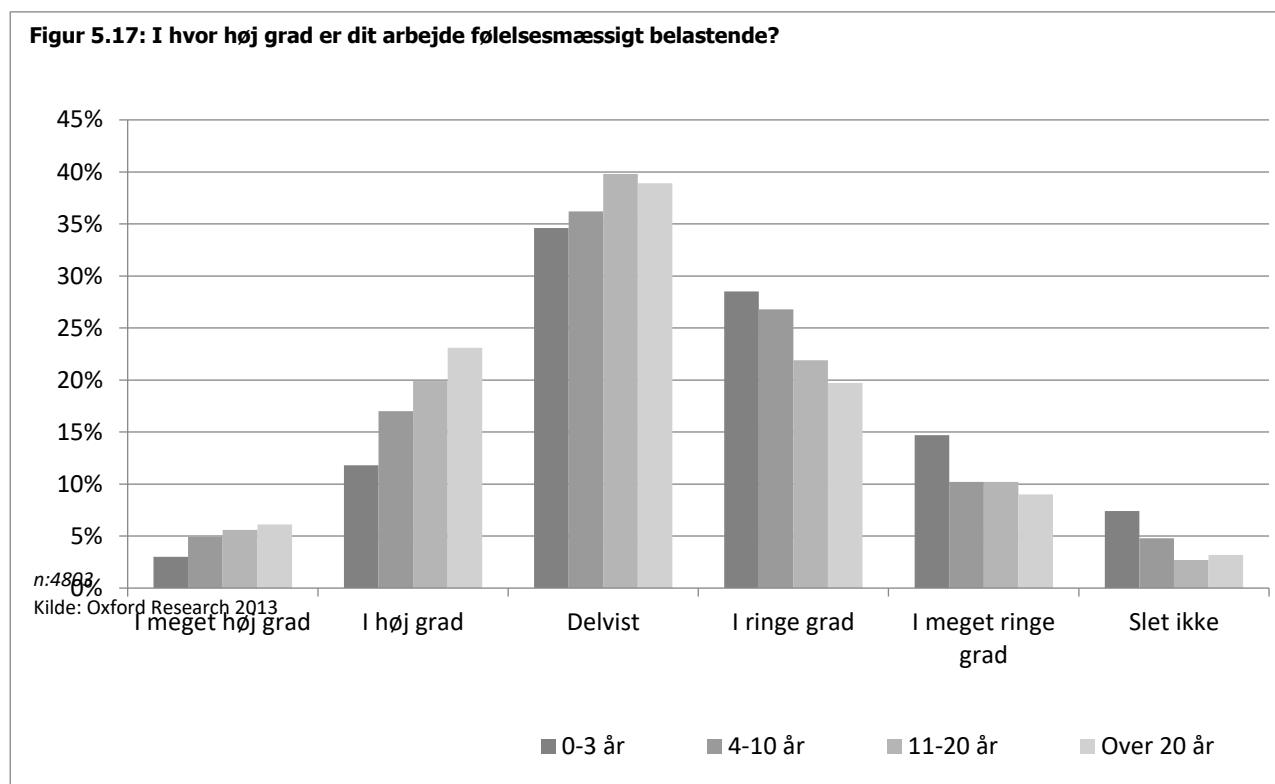
En interessant og overraskende pointe fra det kvantitative materiale i undersøgelsen fra 2012 viste imidlertid, at den følelsesmæssige belastning i højere grad opleves af ansatte med høj anciennitet.

Som det ses af nedenstående figur, overstiger ansatte med mere end 20 års anciennitet det øvrige i andel af svar på, at de i meget høj grad eller i høj grad oplever følelsesmæssige belastninger.

En præst forklarede i arbejdsmiljøundersøgelsen, at en forklaring kunne være, at sognepræsten kommer meget tæt på sin menighed gennem længere tid, og at begravelser i sognet derfor med tiden også bliver personlige tab.

Der findes formentlig supplerende forklaringer, men fundet understregede, at opmærksomheden omkring de følelsesmæssige belastninger særligt gjaldt medarbejdere med høj anciennitet. Arbejdet slider så at sige på sjælen og egenomsorg i form af fx supervision bør derfor i særdeleshed også tages alvorligt for præster med længere anciennitet.

29. oktober 2020, justeret 11. december 2020 ift. Styregruppemødereferat 16. november 2020.

På denne baggrund ønskes det undersøgt om man, kunne høste nogle af de erfaringer, der er gjort med mentorordningerne for nye præster og overføre disse til mere systematisk brug for de mere erfarne præster.

5. Organisering af projektet

Styregruppen for paraplyprojektet er nedsat med følgende repræsentanter:

- Biskop Peter Fischer-Møller, formand, repræsentant for Biskopperne
- Provst, Kirsten Kruchov Sønderby, repræsentant for Danmarks Provsteforening
- Sognepræst Jens Bach Iversen, repræsentant for Den danske Præsteforening
- Stiftskontorchef Bodil Abildgaard, repræsentant for Stifterne
- Center- og afdelingsleder Birgitte Graakjær Hjort, repræsentant for Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter
- Specialkonsulent Marlene Dupont, repræsentant for Kirkeministeriet
- Afdelingsleder Lone Klixbüll, repræsentant for Kirkeministeriet (sekretariat)

Kirkeministeriet yder sekretariatsbistand til styregruppens arbejde.

Styregruppen er projektejer af projekt "Håndtering af følelsesmæssige belastninger".

Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter (FUV) er tovholder på de to øvrige delprojekter, jf. FUVs notat af 6. juni 2019 om "Design af tovholderfunktion og evaluering af Paraplyprojektet". Det foreslås derfor, at FUV også bliver tovholder på dette projekt.

Derudover foreslås det, at en medarbejder NN i FUV bliver projektleder.

29. oktober 2020, justeret 11. december 2020 ift. Styregruppemødereferat 16. november 2020.

Projektleder NN refererer og sparrer om projektet med tovholderen i FUV.

Tovholderen i FUV refererer herefter til styregruppen om projektets fremdrift ved de kvartalsvise møder i styregruppen. I den forbindelse foreslås det, at Evaluerings- og udviklingskonsulent Jais Poulsen, FUV, fremadrettet deltager på styregruppes møder for at kunne give styregruppen en opdateret status på alle styregruppens delprojekter og for at kunne foretage den samlede evaluering, når projektperioden er afsluttet.

Det forslås, at pilotprojektet for projekt "Håndtering af følelsesmæssige belastninger" løber i perioden fra den 1. januar 2021 til udgangen af 2022, se milepælsplan under punkt 8.

6. Metode

Det anbefales at benytte både kvalitative og kvantitative metoder til pilotprojektet, som det fremgår herunder.

Metoden til undersøgelsen foreslås opdelt i 3 forskellige faser.

Fase 1 indeholder en afdækning af erfaringer, fase 2 indeholder etablering af udkast til model for videndeling og sparring blandt erfarne præster og fase 3 indeholder en afprøvning af en egnet model, som kan blive bredt implementeret i folkekirken.

Herunder angives de forskellige trin i de 3 faser, ligesom faserne også er beskrevet i milepælsplanen under punkt 8.

Fase 1: Afdækning af erfaringer

I denne fase afdækkes det, hvad det er, der skaber belastningerne blandt præsterne dvs. arten af opgaven, mængden af arbejde, kontakten til sognebørnene, relationer til sognebørnene osv. Afdækningen vil komme til at bestå af følgende trin:

- Erfaringsindsamling fra Falck, politi, læger/sundhed og militæret – kontakt for indhentning af materiale samt litteratursøgning via internettet mv.
- Erfaringsindsamling fra erfarne præster (10+ år) – 12 telefoninterviews med erfarne præster med forskellig geografisk tilknytning, anciennitet og køn, som har været sygemeldt med relation til følelsesmæssige belastninger
- Erfaringsindsamling fra Ny Præst – workshop med konsulenter fra stifterne, som er tovholdere for mentorordningen fra Ny Præst, repræsentanter fra FUV, stifternes arbejdsmiljøorganisationer, provster og arbejdsmiljørepræsentanter for præster
- Erfaringsindsamling fra supervisorere – workshop med 10 supervisorere samt Jesper Karle
- Erfaringsindsamling fra Preben Kok – telefoninterview
- Spørgeskemaundersøgelse til alle præster om følelsesmæssige belastninger i arbejdet

Fase 2: Model for videndeling og sparring

- Udkast til model etableres

29. oktober 2020, justeret 11. december 2020 ift. Styregruppemødereferat 16. november 2020.

- Workshop med stiftskontorchefer i de seks stifter uden for stiftsprojektet (Helsingør, Lolland-Falster, Fyn, Aalborg, Aarhus og Haderslev stifter) og styregruppen for Paraplyprojektet samt Landsforeningen af Menighedsråd
- Direktør i PPclinic, overlæge, speciallæge i psykiatri, dr.med. Jesper Karle (som også er med i stiftsprojektet) og tidligere sogne- og sygehuspræst Preben Kok kommenterer på modellen
- Etablering af model

Fase 3: Model afprøves

- Afprøvning af model blandt et antal præster fordelt på alder, køn, anciennitet, og geografi.

7. Resultater/mål med projektet

Resultaterne eller målene med projektet kan inddeles i organisatoriske resultater/mål samt resultater/mål for de erfarne præster. Effekten og virkningen af målopfyldelsen er listet op.

Resultat/mål på organisatorisk niveau

- Skabe bedre muligheder for erfarne præster for at få hjælp i følelsesmæssigt belastede situationer
- Klarhed blandt provster over hvor man som præst skal få hjælp til håndtering af følelsesmæssige belastninger

Resultat/mål for de erfarne præster

- De erfarne præster ved, hvor de skal henvende sig for at få hjælp til håndtering af følelsesmæssige belastninger
- Bryde tabuisering af følelsesmæssige belastninger blandt erfarne præster
- Skabe en kultur hvor erfarne præster taler med hinanden om følelsesmæssige belastninger
- Erfarne præster oplever det som nemmere at opsøge hjælp vedr. følelsesmæssige belastninger
- Afprøvning af model blandt et antal præster fordelt på alder, køn, anciennitet, og geografi.

Effekter og virkning

- Etablere ny hensigtsmæssig model for vidensdeling og sparring vedr. arbejdsrelaterede følelsesmæssige belastninger for erfarne præster
- Etablering af endelig model inkl. manual, arbejdsgangsbeskrivelse og implementeringsvejledning til efterfølgende implementering af den nye struktur i folkekirken
- Modellens udbredelse i folkekirken kan føre til forbedret psykisk arbejdsmiljø for erfarne præster

29. oktober 2020, justeret 11. december 2020 ift. Styregruppemødereferat 16. november 2020.

Resultater/mål

Resultater/mål på organisatorisk niveau og mål for de erfarne præster	1.kvt. 2021	2.kvt. 2021	3.kvt. 2021	4.kvt. 2021	1.kvt. 2022	2.kvt. 2022	3.kvt. 2022	4.kvt. 2022
De erfarne præster ved, hvor de skal henvende sig for at få hjælp til håndtering af følelsesmæssige belastninger (interviews med præsterne)								Kval. afdækning
De erfarne præster oplever at modellen er med til at modvirke tabuisering af følelsesmæssige belastninger (interviews med præsterne)								Kval. afdækning
Afdækning af hvorvidt modellen bidrager til at skabe en kultur hvor erfarne præster taler med hinanden om følelsesmæssige belastninger (interviews med præsterne)								Kval. afdækning
Erfarne præster oplever det som nemmere at opsøge hjælp vedr. følelsesmæssige belastninger (interviews med præsterne)								Kval. afdækning
Afdækning af i hvilken grad modellen bidrager til at give klarhed blandt provster om hvor præster kan henvende sig for at få hjælp til håndtering af følelsesmæssige belastninger (interviews med præsternes provster)								Kval. afdækning

Effekter og virkninger - projektaktivitet	1.kvt. 2021	2.kvt. 2021	3.kvt. 2021	4.kvt. 2021	1.kvt. 2022	2.kvt. 2022	3.kvt. 2022	4.kvt. 2022
Etablering af endelig model inkl. manual, arbejdsgangsbeskrivelse og implementeringsvejledning								X

9. Succeskriterier

10. Risici

11. Økonomi

Her fremgår det samlede budget for projektet, som beløber sig til et samlet beløb på kr. 231.830,40. Beløbet fordeler sig på følgende poster:

Opstart af projekt	Kr. 5.490,72
Fase 1: Afdækning af erfaringer	Kr. 112.559,76
Fase 2: Model for videndeling og sparring	Kr. 31.419,12

29. oktober 2020, justeret 11. december 2020 ift. Styregruppemødereferat 16. november 2020.

Fase 3: Model afprøves	Kr. 62.533,20
Projektledelse og øvrigt	Kr. 19.827,60
I alt: Håndtering af følelsesmæssige belastninger	<u>Kr. 231.830,40</u>

Som det fremgår af budgettet, udgør det samlede beløb opstart af projektet, fase 1-3 samt projektledelse, men ikke endelig implementering af model i folkekirken med manual, arbejdsgangsbeskrivelse og implementeringsvejledning.

Styregruppen har tidligere tilkendegivet at ville anvende 200.000 kr. til projekt "Håndtering af følelsesmæssige belastninger".

Styregruppen har på møde den 16. november 2020 besluttet, at projektet skal iværksættes og ligeledes besluttet, at man ud fra den samlede bevilling på i alt 3. mio. kr. vil anvende kr. 231.830,40,- til projekt "Håndtering af følelsesmæssige belastninger".